

[Total No. of Pages : 3]

03232B

Second B.A.M.S. (2010)/(2012)/(2017) Examination, Winter - 2022
RASASHASTRA EVUM BHAISHAJYA KALPANA - II

Total Duration : 3 Hours

Total Marks : 90

- Instructions :**
- 1) Use **blue/black** ball point pen only.
  - 2) **Do not** write anything on the **blank portion of the question paper.** If written anything, such type of act will be considered as an attempt to resort to unfair means.
  - 3) **All** questions are **compulsory.**
  - 4) The number to the **right** indicates **full** marks.
  - 5) Draw diagrams **wherever** necessary.
  - 6) Distribution of syllabus in Question Paper is only meant to cover entire syllabus within the stipulated frame. The Question paper pattern is a mere guideline. Questions can be asked from any paper's syllabus into any question paper. Students cannot claim that the Question is out of syllabus. As it is only for the placement sake, the distribution has been done.
  - 7) Use a common answerbook for **all** sections.

SECTION - A (45 Marks)

1. लघुत्तरी प्रश्न (सहापैकी कोणतेही पाच): [5 × 3 = 15]

Short answer question (any five out of six):

- a) गुडुची सत्व व गुडुची घनसार निर्माण प्रक्रिया व उपयोग लिहा.
Describe manufacturing process of Guduchi (Tinospora cardifolia) Satva and Guduchi Ghanasara.
- b) अवलेह परिभाषा सांगून अवलेह सिद्धी लक्षणे वर्णन करा.
Describe definition of Avaleha Kalpana and Siddhilakshana of Avaleha.
- c) अर्ककल्पनेचा निर्माण विधी, आमायिक प्रयोगाची मात्रा व उपयोग वर्णन करा.
Explain the method of preparation, therapeutic does and use of Arka Kalpana.
- d) कांजी (काञ्जिक) निर्माण व उपयोग सांगा.
Explain the method of preparation and uses of Kanji.
- e) स्नेह प्रकार सांगून स्नेह सिद्धीचे लक्षण वर्णन करा.
Describe types of Sneha and siddhi lakshana of Snehakalpana.
- f) मंड, पेया, विलेपी-निर्माणविधी, उपयोग वर्णन करा.
Describe preparation of Manda, Peya and Vilepi and uses.

N - 1444

P.T.O.

03232B

2. लघुत्तरी प्रश्न (सातपैकी कोणतेही सहा):

[6 × 5 = 30]

Short answer question (any six out of seven):

a) टॅबलेट व पिल्स निर्माणविधीची माहिती लिहा.

Describe manufacturing process of Tablets and Pills.

b) भेषजप्रयोग विधीमधील औषधसेवन काल, मात्रा व अनुपान यांचे महत्व वर्णन करा.

Write note about importance of time of drug administration (posology), dose and anupana in clinical treatment.

c) क्षार निर्माण विधी सांगून अपामार्ग क्षार निर्माण विधी व उपयोग सांगा.

Describe manufacturing process of Kshar as well as manufacturing process of Apamarga Kshar and its uses.

d) अन्न व औषध प्रशासनाच्या नियमानुसार भेषज-निर्माण शालेच्या उभारणीमधील मूलतत्वे वर्णन करा.

Describe principles to be followed in the development of Ayurvedic pharmacy as per food and drug administration.

e) स्नेहपरिभाषा सांगून ब्राह्मी घृत, घटक द्रव्ये व उपयोग सांगा.

Describe definition of Sneha Kalpana and ingredients, uses of Bramhi Gruta.

f) पुटपाक विधीची माहिती लिहून वासापुटपाक वर्णन करा.

Describe preparation of putapak and explain vasaputapaka.

g) मांसरस व वेसवार वर्णन करा.

Describe Mansrasa and Vesvara.

SECTION - B (45 Marks)

3. दीर्घोत्तरी प्रश्न (चारपैकी कोणतेही तीन):

[3 × 15 = 45]

Long answer question (any three out of four):

a) पारंपारिक व आधुनिक औषधी निर्माणामध्ये नेत्र उपचारासाठी तयार करण्याची औषधे तयार करताना घेण्याची दक्षता लिहून चंद्रोदयावर्ती निर्माण प्रक्रिया व उपयोग वर्णन करा.

Explain precautions expected in traditional and modern pharmacy while manufacturing ophthalmic preparations. Write note about manufacturing and uses of chandrodaya varti.

b) भैषज्य कल्पनेतील संधान कल्पनेचे महत्व सांगून आसव व अरिष्ट कल्पाचे निर्माण, परीक्षण, मात्रा व सविर्यतावधी वर्णन करा.

Describe importance of fermentation technology used in manufacturing ayurvedic medicines. Explain process, testing, dose and shelf life of Asava and Arishta.

03232B B

- c) चूर्ण कल्पनेचा निर्माणविधी वर्णन करून, खालील कल्पनेची घटकद्रव्ये, आमायिक प्रयोगमात्रा व उपयोग लिहा.

i) हिंवाष्टक चूर्ण

ii) तक्रारिष्ट

iii) अणुतेल

Describe churna kalpana and explain following kalpana.

i) Hingwastak churna

ii) Takrarista

iii) Anutaila

- d) लेप कल्पना सविस्तर वर्णन करून, Ointments, Gels, Lotion, Creams, Emulsions थोडक्यात वर्णन करा.

Describe Lep Kalpana in detail and give brief introduction of Ointments, Gels, Lotion, Creams, Emulsions.

SECT 3 (15 Marks)

1. संपूर्ण प्रश्न (सहायकी कोणतेही दोन) उत्तरात घ्या. [5 × 3 = 15]

Short answer questions (any two out of six).

- a) गुग्गुली सार पदार्थाच्या निर्माण प्रक्रियेचे वर्णन करा.

Describe the preparing process of Guggulu (Tinospora cordifolia) Sarva and Guggulu Ghanasara.

- b) अवालेह शब्दाचा अर्थ स्पष्ट करा.

Describe definition of Awaaleha Kalpana and Siddhilakshana of Awaaleha.

- c) अर्ककल्पना निर्माण करी. आयुर्वेदिक प्रयोगाची मात्रा व उपयोग वर्णन करा.

Explain the method of preparation, therapeutic dose and use of Arka Kalpana.

- d) कर्ण (काज्वर) निर्माण व उपयोग करा.

Explain the method of preparation and uses of Karna.

- e) सौध प्रकाश संपूर्ण स्पष्ट सिद्धीचे लक्षण वर्णन करा.

Describe types of Soudha and Siddhi lakshana of Soudhakalpana.

- f) मंडा, पेरा, विलेप-निर्माणविधी, उपयोग और करा.

Describe preparation of Manda, Pera and Vilepi and use.